Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Anssi Kainulainen

Lausunto

15.10.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MTK lausunto asiasta: U 60/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (päästökauppadirektiivin ja markkinavakausvarantopäätöksen muuttaminen) sekä komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (meriliikenteen MRV-asetuksen ja FuelEU Maritime -asetuksen muuttaminen)

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston U-kirjeestä koskien komission ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi päästökauppadirektiivin muuttamisesta.

MTK pitää tärkeänä, että EU:n päästökauppajärjestelmä säilyy ilmastopolitiikan selvästi keskeisimpänä ohjauskeinona osana Euroopan unionin 2040 ja 2050 nettopäästövähennystavoitteita. Päästökaupan uskottavuus perustuu ennakoitavaan päästövähennyspolkuun, niukkaan päästökattoon sekä investointeja ohjaavaan hiilidioksidihintaan. Järjestelmän keskeisiä elementtejä tulee tarkastella kokonaisuutena siten, että päästövähennystavoitteet, kilpailukyky ja investointiympäristön ennakoitavuus tukevat toisiaan.

Yleiset huomiot

MTK pitää valtioneuvoston U-kirjeluonnosta kokonaisuutena hyvänä lähtökohtana Suomen kannanmuodostukselle.

MTK:n näkemyksen mukaan neuvotteluissa tulee varmistaa, ettei komission ehdotusta heikompaa päästövähennysuraa hyväksytä ja että päästöoikeuksien tarjonta muodostaa uskottavan polun EU:n vuosien 2040 ja 2050 ilmastotavoitteisiin**.** Samalla päästöoikeuksia on jäätävä myös vaikeasti vähennettäville päästöille ja järjestelmän on säilytettävä yritysten investointikyky.

MTK suhtautuu myönteisesti tavoitteeseen säilyttää päästökauppasektorin selvästi keskeisin rooli EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Tekniset hiilinielut

Suomella on erityinen intressi edistää hiilenpoistojen sisällyttämistä päästökauppaan. MTK pitää myönteisenä valtioneuvoston tukea pysyvien hiilenpoistojen sisällyttämiselle EU:n päästökauppaan. BioCCS- ja DACCS- teknologioiden lisäksi myös muut sertifioidut pysyvät hiilenpoistot toisivat järjestelmään

tarvittavaa joustoa, auttaisivat käsittelemään vaikeasti vältettäviä päästöjä ja avaisivat Suomelle uusia teollisia mahdollisuuksia. MTK:n näkemyksen mukaan esimerkiksi laadukkaasti tuotetun biohiilen ulosjättämiselle ei löydy perusteita. Sääntöjen tulisi olla teknologianeutraaleja, selkeitä ja investointikelpoisia. Samalla on arvioitava huolellisesti komission ehdottaman rahoitusmallin toimivuutta, jotta hiilenpoistojen rahoittamiseen tarkoitetut uudet päästöoikeudet johtavat tosiasiallisesti vastaavaan määrään laadukkaita ja pysyviä poistoja eivätkä kasvata järjestelmän nettopäästöjä. MTK suhtautuu myönteisesti EU:n parlamentin puolella esiin nostettuun mahdollisuuteen, että yritykset voisivat ostaa hiilenpoistoja suoraan komission keskitetyn hankintamekanismin lisäksi. Menettely lisäisi likviditeettiä markkinoilla.

Jatkovalmistelussa on tunnistettava fossiilista ja bioperäistä hiilidioksidia koskevien kannusteiden erilainen lähtökohta. Fossiilisen hiilidioksidin pysyvä varastointi vapauttaa päästöoikeuksien palautusvelvoitteesta, kun taas bioperäisen hiilidioksidin talteenotto synnyttää pysyvän hiilenpoiston. Kannusteiden tulee vastata ratkaisujen todellisia ilmastohyötyjä. **MTK tukee valtioneuvoston näkemystä siitä, että bioperäisen ja ilmakehästä talteen otetun hiilidioksidin talteenoton, varastoinnin ja hyötykäytön kannusteet eivät saa olla fossiilisen hiilen talteenoton ja varastoinnin kannusteita heikompia. Myös tuotteisiin pysyvästi sitoutuva hiili tulee huomioida. Tämä on Suomelle tärkeää, koska Suomessa on merkittäviä bioperäisiä hiilidioksidivirtoja mutta ei omia tunnettuja geologisia varastointimuodostumia.**

Komission esitys ei sisällä käyttökohteita hiiliviljelyn kautta tuotettaville hiilenpoistoille. CRCF-asetuksen mukaisesti tuotetut hiiliviljelyn kautta toteutetut hiilenpoistot ovat edelleen ilman osoitettua käyttökohdetta EU-lainsäädännössä.

Ilmaisjako ja ilmaisjaon ehdollisuus

MTK tunnistaa eurooppalaisen teollisuuden kilpailukykyyn kohdistuvat paineet sekä tarpeen ehkäistä hiilivuotoa tilanteessa, jossa eurooppalaiset yritykset kohtaavat globaaleilla markkinoilla kilpailijoita, joihin ei kohdistu vastaavia päästökustannuksia. Ilmaisjaon ensisijainen tehtävä on kompensoida hiilivuotoriskiä ja kilpailukykyhaittaa siihen asti, kunnes hiilirajamekanismi tarjoaa vastaavan suojan tai kilpailijamaissa sovelletaan vastaavia ilmastovelvoitteita. Ilmaisjako ei ole päästökaupan tavoitteesta erillinen tukijärjestelmä, vaan olennainen osa järjestelmän toimivuutta tilanteessa, jossa globaali kilpailuasetelma on epätasainen.

MTK pitää ilmaisjakoa sisämarkkinoiden kannalta parempana hiilivuodon torjuntakeinona kuin tukeutumista kansallisiin valtiontukiin. MTK yhtyy valtioneuvoston varauksellisuuteen koskien komission esitystä ilmaisjaon ehdollisuuden lisäämisestä.

MTK pitää myönteisenä, että valtioneuvosto tunnistaa päästökaupan epäsuoriin kustannuksiin liittyvät kilpailukyky- ja hiilivuotoriskit sekä jäsenvaltioiden välisten tukijärjestelmien aiheuttamat markkinavääristymät.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2403
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2403
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Anssi Kainulainen

Lausunto

15.10.2026

Suomen tulee varmistaa, etteivät suomalaiset yritykset joudu kilpailijoitaan heikompaan asemaan tilanteessa, jossa muut jäsenvaltiot jatkavat kansallisia tukimekanismeja. Mahdollisten muutosten lähtökohtana tulee olla tasapuolisten kilpailuedellytysten turvaaminen sekä EU:n sisämarkkinoilla että suhteessa EU:n ulkopuolisiin kilpailijoihin.

95-laitokset

MTK pitää valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että yli 95 prosenttia kestävää biomassaa polttoaineena käyttävien laitosten asema ratkaistaan. Nykyinen sääntely voi jättää kestävään biomassaan investoineet laitokset ilman ilmaisjakoa ja muuta hiilivuotosuojaa sekä luoda kannustimen olla vähentämättä fossiilisia päästöjä siinä määrin, että laitos poistuisi päästökaupan piiristä. Ensisijaisena ratkaisuna näille laitoksille tulisi antaa mahdollisuus pysyä tai palata päästökauppaan.

Kansainväliset päästöyksiköt

Kansainvälisten yksiköiden tulee olla vähintään yhtä korkealaatuisia kuin EU:n sisäisiltä toimilta edellytetään. Päästökaupassa näitä edellytyksiä ovat mm. lisäisyys, pysyvyys ja luotettava todennus. On tärkeää, ettei kansainvälisten yksiköiden käyttö heikennä päästökaupan hintasignaalia tai kannusteita eurooppalaisen teollisuuden vähähiilistymisinvestoinneille. MTK katsoo, että käytön laajuutta tulee arvioida yksiköiden saatavuuden, laadun, kustannusten ja eurooppalaisiin investointeihin kohdistuvien vaikutusten perusteella.

Komission esitys ei sisällä käyttökohteita EU:ssa hiiliviljelyn kautta tuotettaville hiilenpoistoille. CRCF-asetuksen mukaisesti tuotetut hiiliviljelyn kautta toteutetut hiilenpoistot ovat edelleen ilman osoitettua käyttökohdetta EU-lainsäädännössä. MTK ei näe mahdolliseksi, että vastaavaa EU:n ulkopuolista hiiliviljelyn tuotantoa voitaisiin hyödyntää osana EU-velvoitteiden täyttöä, jos EU:n sisäiselle tuotannolle ei ensin ole osoitettua käyttökohdetta. Toisin sanoen sektorijaon on oltava kansainvälisten yksiköiden hankinnassa vastaava kuin sisämarkkinoilla.

Päästökauppatulot ja rahoitus

MTK pitää lähtökohtana, että päästökauppatulot palautetaan päästövähennyksiä ja puhdasta siirtymää vauhdittaviin toimiin niille sektoreille, joilta tulot tosiasiallisesti kerätään. Kansallisia huutokauppatuloja ei tule siirtää EU:n talousarvioon uusiksi omiksi varoiksi.

MTK huomauttaa, että liikennesektorilta ETS2-järjestelmän kautta kerätään huutokauppatuloja jatkossa myös maa- ja metsätalouden käyttämistä polttoaineista. MTK:n näkemyksen mukaan vastaava osuus mitä päästökauppatuloja kerätään maa- ja metsätalouden käyttämistä polttoaineista, pitäisi pystyä käyttämään päästövähennystoimiin ja puhtaan siirtymän investointeihin näillä sektoreilla. Se tarkoittaisi, että

sosiaalisen ilmastorahaston soveltamisala tulisi tarkastella uudelleen sisällyttäen maa- ja metsätalous rahoitettaviin sektoreihin. Asiaa ei ole huomioitu valtioneuvoston kannassa.

Jätteenpoltto

MTK pitää myönteisenä EU-laajuista päästöhinnoittelua yhdyskuntajätteen poltolle. Jätteenpolton sisällyttäminen päästökauppaan vahvistaa saastuttaja maksaa -periaatetta, parantaa kierrätyksen suhteellista kilpailukykyä ja tukee materiaalien säilyttämistä kierrossa. Päästöhinnoittelun tulee alkaa harmonisoidusti koko EU:ssa, jotta vältetään kilpailun vääristyminen ja jätteen ohjautuminen päästökaupan ulkopuolisiin käsittelyreitteihin. Tärkeää on, että päästöhinnoittelu keskittyy vain yhdyskuntajätteeseen, eikä uusiutuvien polttoaineiden markkinoita sekoiteta sinne kuulumattomalla lisämekanismilla.

Meriliikenne

MTK suhtautuu myönteisesti kestävien meripolttoaineiden ja nollapäästöisten käyttövoimien tukemiseen. Näiden polttoaineiden tuotannossa Suomella voi olla suhteellista kilpailuetua.

Helsingissä 15.10.2026

Anssi Kainulainen
Energia-asiantuntija

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry